

בש"פ 3640/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 3640/23

לפני: כבוד השופט י' כשר

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט נ' סילמן) מיום 27.4.2023 במ"ת 23174-03-23

תאריך הישיבה: כ"ז באייר התשפ"ג (18.5.23)

בשם העורר: עו"ד איסלאם סרוג'י

בשם המשיבה: עו"ד ענבל חן

החלטה

לפניי ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט נ' סילמן) מיום 27.4.2023 במ"ת 23174-03-23, בגדרה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. ביום 12.3.2023 הוגש נגד העורר כתב אישום המייחס לו עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף

עמוד 1

329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); חבלה במזיד ברכב, לפי סעיף 413 לחוק; נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה) והפקרה אחרי פגיעה, לפי סעיפים 64א(ב) ו-ו(ג) לפקודה.

על פי המתואר בכתב האישום, העורר ושני אחיו, מ' וח', מתגוררים בבית הוריהם בישוב בצפון הארץ (להלן: הבית). ביום 20.2.2023 נסע מ' יחד עם אדם נוסף (להלן: א') ברכב מסוג סקודה (להלן: הרכב) לכיוון הבית. בתום הנסיעה, חנה א' את הרכב בצדו של כביש גישה בסמוך לבית (להלן: כביש הגישה), והשניים יצאו מן הרכב כשהמפתחות בתוכו. עם הגעתם של השניים אל מחוץ לפתח הבית, פרץ עימות בין שלושת האחים. בשלב מסוים, החל העורר לזרוק אבנים על רכב שחנה בסמוך. בהמשך הוויכוח, נכנס העורר לרכב והחל לנהוג בו מבלי שיש בידו רישיון נהיגה בתוקף. העורר נסע לאחור במהירות לכיוונו של ח' ופגע בו, במטרה להטיל בו נכות או מום, או במטרה לגרום לו חבלה חמורה. לאחר שנפל ח' על הקרקע, המשיך העורר לנסוע לאחור במהירות, ופגע בארבעה שכנים, בזה אחר זה, בהם אישה בהריון ותינוקת בת כשנה וחצי (להלן: השכנים), אשר עמדו באותה העת לאורכו של כביש הגישה. זאת, בכוונה להטיל בהם נכות או מום או במטרה לגרום להם חבלה חמורה. לאחר שנפלו השכנים אל הקרקע, וחרף ידיעתו על כך, נסע העורר לכיוון היציאה מכביש הגישה ונמלט מהמקום.

2. עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. בבקשה נטען כי בידי המבקשת ראיות לכאורה להוכחת אשמתו הלכאורית של העורר, ובכלל זה עדותם של הנפגעים ודו"חות רפואיים בדבר החבלות שנגרמו להם. בנוסף, נטען כי קמה בעניינו של העורר חזקת מסוכנות סטטוטורית, בהתאם לסעיף 21(א)(ג)(4) לחוק המעצרים; כי קיים חשש לפיו שחרורו של העורר יביא לשיבוש הליכי משפט, נוכח העובדה כי עדים רבים בתיק הם בני משפחתו; וכי שחרורו של העורר עלול לסכן את שלום הציבור, בשל אופי המעשים המיוחסים לו.

3. ביום 12.3.2023 נערך דיון בבקשה, ובסיומה הוחלט כי העורר יעצר עד למתן החלטה אחרת. כמו כן, לבקשת באת-כוח העורר, הורה בית המשפט המחוזי על הפנייתו של העורר לבדיקה פסיכיאטרית לעניין כשירותו של העורר לעמוד לדין. ביום 21.3.2023 הוגשה חוות הדעת הפסיכיאטרית, בגדרה נמצא העורר כשיר לעמוד לדין.

4. ביום 27.3.2023 נערך דיון נוסף בבקשה, במסגרתו הסכימה באת-כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה לעבירות המיוחסות לעורר. בתום הדיון, הורה בית המשפט המחוזי על קבלת תסקיר מעצר בעניינו של העורר.

5. ביום 25.4.2023 הוגש תסקיר מעצר בעניינו של העורר. במסגרת התסקיר פורטו ממצאי חוות הדעת הפסיכיאטרית שנערכה בעניינו, ממנה נלמד כי "מדובר בבעל הפרעת אישיות לא בשלה ומערבת קווים אימפולסיביים ואנטיסוציאליים בולטים". מלבד זאת, התרשם שירות המבחן כי קיימים מוקדי סיכון רבים להישנות התנהגות עוברת חוק ואלימה מצדו של העורר, וכי מדובר באדם העלול לפעול באופן אימפולסיבי וללא הפעלת שיקול דעת מעמיק במצבי לחץ. בנוסף, העריך שירות המבחן כי העורר יתקשה לעמוד בתנאים מגבילים, וכי על חלופת המעצר להרחיק גיאוגרפית מסביבת מגוריו.

בהתייחס לחלופת המעצר שהוצעה בבית דודתו של העורר, תחתפיקוחה ופיקוחו של בעלה - שירות המבחן העריך כי המפקחים המוצעים יתקשו להציב לעורר גבולות ברורים ולהשפיע על חינוכו והכוונתו לטווח ארוך, לרבות במעצרו בפיקוח אלקטרוני. כמו כן, צוין כי מיקומה של החלופה המוצעת אינו רחוק באופן משמעותי מסביבת מגוריו של

העורר.

נוכח כל האמור, נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו של העורר לחלופת מעצר, ובכלל זה על העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני. יחד עם זאת, צוין כי העורר יוכל לפנות לגורמי הטיפול הסוציאליים בבקשה לבחון את התאמתו להשתלבות בטיפול, ככל שיביע נכונות לכך בהמשך.

6. ביום 27.4.2023 התקיים דיון נוסף בבקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים, במסגרתו עתרה באת-כוח העורר להעברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני. זאת, בטענה כי תסקיר שירות המבחן לא שלל במפורש פיקוח אלקטרוני, וכי המלצתו השלילית ממוקדת אך ורק בזהות המפקחים.

בתום הדיון, הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. בהחלטתו, ציין בית המשפט המחוזי כי אין מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה. עוד פירט בית המשפט המחוזי את ממצאי חוות הדעת הפסיכיאטרית, כפי שנזכרו לעיל. בהקשר זה צוין כי על פי האמור בחוות הדעת, נשמעו בסביבתו של העורר תלונות חוזרות ונשנות בדבר התנהגות תוקפנית מתמשכת מצידו, וכי אף העורר עצמו הצהיר כי הוא אינו שולט במעשיו.

בהמשך הדברים, עמד בית המשפט המחוזי על חומרת המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום:

"המעשה מפליג בחומרתו; מדובר באירוע של פגיעה אחר פגיעה, ללא שליטה עצמית תוך אדישות לשלום כל הסביבה; כתוצאה מויכוח, המשיב פוגע בכלל הנוכחים במקום, ברכוש כמו גם באנשים; המשיב פוגע במי שהיה צד [ל]ויכוח, במי שנכח וצפה בויכוח, וחמור מכל - בתינוקת רכה. המשיב אינו מצליח לשלוט בעצמו ואינו מצליח למתן התנהגות... גם לאחר שמותיר המשיב זירה שלמה של פצועים ונפגעים - המשיב אפטי לחלוטין לשלום הנפגעים ובמיוחד לשלום התינוקת; המשיב מפקיר לכאורה הנפגעים בזירה, ונמלט מהמקום".

בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי מדובר בפגיעה בהיקף נרחב, שהתבצעה תוך "שימוש ברכב כנשק קר". בנסיבות אלו, נקבע כי נדרשים טעמים יוצאי דופן שיצדיקו את שחרורו של העורר לחלופת מעצר, בעוד בעניינו של העורר קיימים שלל טעמים המצדיקים מעצר מאחורי סורג ובריח.

בסיכומו של דבר, בית המשפט המחוזי קבע כי מאפייני אישיותו של העורר, כפי ששורטטו בחוות הדעת הפסיכיאטרית, מלמדים לכאורה על היותו "פצצה מתקתקת" לציבור; וכי בהתאם לאמור בתסקיר המעצר, לא ניתן לתת בו אמון ביחס לעמידה בתנאים מגבילים. בית המשפט המחוזי הוסיף כי קיים גם חשש לשיבוש הליכי משפט מצדו של העורר. למעלה מן הצורך, צוין כי החלופה המוצעת סמוכה מאוד למקום מגוריהם של המתלוננים, וכי עובדה זו מעוררת קושי - אם כי בנסיבות העניין, "המעשה והעושה" הם שהכריעו את הכף.

7. מכאן הערר שבפניי. לעמדת העורר, החלטתו של בית המשפט המחוזי מנוגדת לסעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים, הקובע כי בית המשפט לא יורה על מעצר, אלא רק כאשר לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה. בהקשר זה טוען העורר כי בית המשפט המחוזי שגה בקובעו כי בהינתן מסוכנותו של העורר, אין מקום לשקול חלופה קונקרטי; וכי שגה בכך שדחה את החלופה

המוצעת, וזאת אף מבלי לבחון את המפקחים.

העורר מוסיף וטוען כי תסקיר המעצר בעניינו "אינו שלילי גרידא אלא חובק אלמנטים חיוביים", וכי הוא אינו שולל את החלופה המוצעת באופן קטגורי. כמו כן, טוען העורר כי יש לקחת בחשבון את העובדה שמדובר באדם צעיר בן 24, ללא עבר פלילי.

8. בדיון שנערך בפניי, באת-כוח המשיבה סמכה את ידיה על החלטתו של בית המשפט המחוזי. בהקשר זה הודגש כי מסוכנותו של העורר היא מובהקת, בפרט נוכח האמור בחוות הדעת הפסיכיאטרית, וכן בהינתן מסקנתו של שירות המבחן, לפיה קיימים מוקדי סיכון מרובים בעניינו של העורר.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בערר ושמיעת טענות הצדדים בדיון שהתקיים בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות: אין חולק בעניינינו על קיומן של ראיות לכאורה להוכחת המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום. האירוע המתואר בכתב האישום הוא אירוע אלימות חמור ביותר, ואין חולק כי קמה בעניינו של העורר חזקת מסוכנות סטטוטורית.

כידוע -

"חוק מעצרים קובע 'מנגנון דו-שלבי' לבחינת התנאים לחלופה מאחורי סורג ובריח לאחר הגשת כתב אישום: (א) בשלב הראשון - על בית המשפט לבחון האם חלופה כלשהי עשויה, באופן עקרוני, להפיג את המסוכנות הנשקפת מהנאשם, או למצער להפחית את המסוכנות הנשקפת מהנאשם ברמה המתקבלת על הדעת... בשלב השני - בית המשפט נדרש לבחון את החלופות הקונקרטיות המוצעות לו ואת מידת התאמתן למידותיו של הנאשם הספציפי, בהתאם למאפייניו האישיים ולטיב הסיכון הנשקף ממנו... במהלך יישום הבדיקה הדו שלבית הנ"ל, ייתכנו מקרים בהם בית המשפט ישתכנע, כבר במסגרת השלב הראשון, כי המסוכנות, או החשש מפני שיבוש, יהיו כה מובהקים בנסיבות המקרה, עד אשר שום חלופה לא תסכון - ואז לא יידרש בית המשפט לבחינת חלופות קונקרטיות" (בש"פ 5467/17 רוקח נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (23.8.2017)) [ההפניות הושטמו - י' כ'].

בעניינינו, בית המשפט המחוזי קבע כי מסוכנותו הניכרת של העורר נלמדת הן מהמעשים המיוחסים לו, והן מדפוסי אישיותו, כפי שפורטו בתסקיר המעצר ובחוות הדעת; וכי בנסיבות אלו אף לא ניתן לתת בו אמון לצורך עמידה בתנאים מגבילים. מלבד זאת, קבע בית המשפט המחוזי כי קיים חשש לשיבוש הליכי משפט מצדו. נוכח האמור, בית המשפט המחוזי לא מצא להידרש לבחינת חלופת מעצר קונקרטית בעניינו. משאלו הם פני הדברים, לא מצאתי כל פגם בקביעות אלו.

10. למעלה מן הצורך, אעיר כי לא מצאתי ממש בטענות העורר, לפיהן אין בתסקיר המבחן כדי לשלול את חלופת המעצר המוצעת וכי התסקיר "אינו שלילי גרידא אלא חובק אלמנטים חיוביים". אמנם, התסקיר לא שלל את האפשרות לשלב את העורר בטיפול בעתיד, אך קשה למצוא בו "אלמנטים חיוביים" המצדיקים את שחרורו של העורר לחלופה המוצעת, כפי שפורט לעיל.

ניתנה היום, ג' בסיון התשפ"ג (23.5.2023).

ש ו פ ט
